

<https://helda.helsinki.fi>

Panamuwa I

Nissinen, Martti

Finnish Exegetical Society
2014

Nissinen , M & Alstola , T 2014 , Panamuwa I . julkaisussa J Pakkala (Toimittaja) , Tekstejä rautakauden Levantista . Publications of the Finnish Exegetical Society , Vuosikerta. 107 ,
pö Finnish Exegetical Society , Helsinki , Sivut 196 200 .

<http://hdl.handle.net/10138/217485>

publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

MARTTI NISSINEN (KÄÄNNÖS)
TERO ALSTOLA (JOHDANTO)

Panamuwa I

Johdanto

Samalin historiasta tunnetaan kaksi Panamuwa-nimistä kuningasta, joista ensimmäisen pitkä hallituskausi ulottui 780-luvulta 740-luvulle eaa. Nämä vuosikymmenet olivat ilmeisen vakaata ja vaurasta aikaa kuningaskunnalle. Valtakautensa loppupuolella Panamuwa teetätti Samalin kuningashuoneen hautausmaalle neljä metriä korkean myrskynjumala Hadadin patsaan ja sen etupuolelle piirtokirjoituksen samalin murteella. Patsas löydettiin Gercinissä sijainneelta kuninkaalliselta hautausmaalta vuonna 1890. Tekstin alkuosa on kuninkaan saavutuksia ylistävä muistokirjoitus, jossa Panamuwan valtakauden rauhaa verrataan sitä edeltäneeseen ”sotaan ja eripuraan”. Kuningas esitetään ihannehallitsijana, joka toteuttaa rakennushankkeita ja jonka alamaisille maa antaa yltäkylläisen sadon.

Teksti avaa lisäksi mielenkiintoisen näkökulman Samalissa harjoitettuun kuolleiden kuninkaiden kulttiin, sillä Panamuwa kehottaa jälkeläisiään uhraamaan paitsi Hadadille myös omalle hengelleen. Lopuksi kuningas antaa yksityiskohtaisia ohjeita siitä, miten hänen jälkeläistensä tulisi pidättäytyä väkivallasta toisiaan kohtaan ja ratkoa tilanteet, joissa joku perillisistä juonittelee sukulaisiaan vastaan. Näissä ohjeissa kuultaa huoli siitä, että vallanperimys Panamuwan kuoleman jälkeen ei kenties sujuisi mutkattomasti. Pelot muuttuivat todeksi, mikä käy ilmi kuninkas Bar-Rakibin valtakauden alussa teetetyn Panamuwa II:n patsaan piirtokirjoituksesta.

AJOITUS: Noin 750 eaa.

KIELI: Samal (foinikian ja aramean sekamuoto)

KIRJOITUSMATERIAALI: Basaltti

LÖYTÖPAIKKA: Zincirli (Gercin), Turkki

NYKYINEN SIJAINTI: Vorderasiatisches Museum, Berliini

EDITIO: KAI (2002) 214

Käännös

¹Minä olen Panamuwa Qarlin poika, Jaudin kuningas. Minä pystytin tämän patsaan Hadadille ikuiseksi muistokseni.

²Jumalat Hadad, El, Resef, Rakib-El ja Samas seisoivat rinnallani. Hadad, El, ³Rakib-El, Samas ja Resef antoivat käteeni menestyksen valtikan. Resef seisoj rinnallani, ja mihin tahansa tartuinkaan ⁴käsilä[ni, ...] mitä tahansa pyysin jumaliltani, sen he antoivat minulle. He elvyttivät tuhotun maan, ⁵[...] viljan maan ⁶[...] vehnän ja valkosipulin maan ⁷ja [...] maan. [...] He viljelivät maata ja (hoitivat) viinitarhoja, ⁸siellä he asui[vat ...]

[Mi]nä, Panamuwa, nousin isäni valtaistuimelle ja Hadad antoi käteeni ⁹menesty[ksen] valtikan [... Hävitin] sodan ja eripuraa isäni talosta. Minun aikanani Jaudi sai syödä ja juoda (kyllikseen), ¹⁰ja minun aikanani annettiin määräys pystyttää muureja, rakentaa vallej ja ja perustaa mahtavia linnoituksia kok[o maas]sani. ¹¹Jokainen sai itselleen puolison. Hadad, El, Rakib-El, Samas ja Arqu-Resef antoivat minulle yltäkyllin, he antoivat minulle voiman ja solmivat kanssani pysyvän liiton.

¹²Minun aikanani jumalille annettiin (säännölliset) uhrilahjat ja he totisesti ottivat ne minun kädestäni. Mitä tahansa jumalilta pyysin, sen he totisesti antoivat ¹³minulle. Jumalat olivat totisesti suosiollisia [minulle], Qarlin [pojalle]. Sillä kun Hadad antoi maan minulle [perinnö]ksi, hän kutsui minut (sen) rakentajaksi. Minun hallitessani

¹⁴Hadad totisesti antoi [...] rakennettavakseni. Niin rakensin ja pystytin Hadadin kunniaksi tämän patsaan. (Tein) lepopaikan Panamuwalle, Qarlin pojalle, ¹⁵Jaudin kuninkaalle yhdessä patsaan kanssa [...]

Kun joku jälkeläisistäni tarttuu [valtik]kaan, istuu valtaistuimelleni, tulee mahtavaksi ja uhraa teurasuhreja ¹⁶Hadadille [...] uhraa täällä teurasuhreja Hadadille, kutsuu Hadadia nimeltä tai ¹⁷[...] sanokoon: ”Aterioikoon kanssasi Panamuwan henki, juokoon kanssasi Pana-

muwan henki.” Kutsukoon hän Panamuwan henkeä yhdessä¹⁸[Had]adin kanssa. Tämä olkoon teurasuhri, jonka hän [Hadadille uhraa. Olkoon Hadad] hänelle [suosi]ollinen, olkoon se uhrilahjana Hadadille, Elille, Rakib-Elille, Samasille¹⁹[ja Resefille].

[Mi]n[ä olen Pa]namu[wa ...] tem[ppe]lin tämän kaupun[gin jumali]lle. Minä ra[kensin] sen ja saatoin jumalat asumaan siinä. Hallitesani annoin [jumalille] leposijan²⁰[ja jumalat] antoivat minulle jälkeläisiä [...].

[Kun joku] jälkeläisistäni tarttuu valtikkaan, istuu valtaistuimelleni ja hallitsee kuninkaana²¹Jaudia, tulee mahtavaksi ja uhraa [täällä] teurasuhreja [Hadadille, mutta ei kut]su Panamuwaa nimeltä eikä sano: ”Aterioikoon Panamuwan henki²²Hadadin kanssa, juokoon Panamuwan henki Hadadin kanssa” [...] teurasuhria, älköön (Hadad) olko hänelle suosiollinen, ja mitä tahansa²³hän pyytääkin, älköön Hadad antako sitä! Vuodattakoon Hadad raivonsa hänen ylleen, jättäköön hänet vihassaan ilman ruokaa²⁴ja vieköön häneltä yöunetkin! Joutukoon hän kauhun valtaan [...] ...

[Kun joku jälkeläisistäni]²⁵tarttuu valtikkaan Jaudissa, istuu valtaistuimelleni ja hallit[see minun jälkeeni, älköön hän oje]ntako miekkaa pitelevää kättään minun [suk]uni [jäseniä] vastaan tai²⁶[...] väkivallantekoja: älköön hän tappako vihan tai [...] vuoksi ... [älköön ketään] surmattako hänen jousellaan tai hänen käskystään,²⁷[...]

[Jos joku hänen sukulaisistaan] juonittelee tuhotakseen jonkun hänen veljistään, sukulaisistaan tai²⁸sisä[ristaan ... Jos joku hänen sukulaisistaan] juonittelee tuhoaikkeissa, ... hän kootkoon sukunsa miehiä ja asettakoon syylliseksi epäillyn heidän keskelleen. Vääryyttä kärsinyt vannokoon:²⁹”Teidän sukulaisenne on tuhonnut minut!” [Jos syylliseksi epäilty kiistää tämän, vääryyttä kärsinyt] kohottakoon kätensä isänsä jumalan puoleen, vannokoon: ”En totisesti ole pannut sanoja³⁰vieraan suuhun”, ja vakuuttakoon: ”Seisahtukoot silmäni ja vääntykööt kiero!”; tai (tunnustakoon): ”[Olen pannut] sanat viholliseni suuhun.” Jos syylliseksi todettu on mies, kokoontukoot hänen³¹miespuoliset sukulaisensa ja kivittäkööt hänet. [...] Jos hän on nainen], kokoontukoot hänen naispuoliset sukulaisensa ja kivittäkööt hänet.

Mutta jos kuningas on itse joutunut tuhon omaksi, ³²väsykööt sinun silmäsi ... [...] hänen jousensa tähden tai hänen voimansa tai sanojensa tai ³³yllytyksensä tähden. Mutta jos sinä itse ... [...] surmaat hänet väkival[lain tai] vihan vimmassa, tai ³⁴nostat kanteen häntä vastaan tai panet toisen tappamaan hänet. [...]

Huomioita

- ¹ **Jaudi:** ks. s. 194.
muistokseni: Tai ”ikuiseksi leposijakseni”.
- ⁷ **He:** Viitanee maan asukkaisiin eikä edellä mainittuihin jumaliin.
- ⁹ **sodan ja eripurin:** Kirjaimellisesti ”miekan ja (pahan) kielen”.
- ¹⁰ **pystyttää muureja, rakentaa valleja ja perustaa mahtavia linnoituksia:** Sanat, jotka on tässä käännetty muureiksi, valleiksi ja linnoituksiksi, ovat merkitykseltään epävarmoja.
- ¹² **totisesti:** Käännös seuraa tulkintaa, jonka mukaan tekstissä monta kertaa esiintyvä sana *mt* on vahvistuspartikkeli ”totisesti”. Toisen tulkinnan mukaan sana tarkoittaa ”maata”.
- ¹⁶ **Hadadille:** Tarkoittaa tekstissä mainittua Hadadin patsasta.
kutsuu Hadadia nimeltä: Kirjaimellisesti ”muistaa Hadadin nimen”.
- ²⁸ **syyliseksi epäillyn ... Vääräyttä kärsinyt:** Termit ”syyliseksi epäilty” ja ”vääräyttä kärsinyt” ovat kääntäjän tulkinta kolmannen persoonan verbimuotojen subjekteista.
- ³² **väsykööt sinun silmäsi:** Puhuttelun kohteena on tuleva kuningas.
”Silmien väsyminen” viitanee myötätunnon heräämiseen.

Kirjallisuutta

Green, Douglas J.

2010 *“I Undertook Great Works.” The Ideology of Domestic Achievements in West Semitic Royal Inscriptions.* FAT 2/41. Tübingen: Mohr Siebeck, 175–193.

Niehr, Herbert

1994 *“Zum Totenkult der Könige von Sam’al um 9. und 8. Jh. v. Chr.” Studi epigrafici e linguistici* 11, 58–73.

Sader, Hélène S.

- 1987 *Les états araméens de Syrie depuis leur fondation jusqu'à leur transformation en provinces assyriennes*. Beiruter Texte und Studien 36. Wiesbaden: Steiner, 153–184.

Tropper, Josef

- 1993 *Die Inschriften von Zincirli. Neue Edition und vergleichende Grammatik des phönizischen, sam'alischen und aramäischen Textkorpus*. ALASP 6. Münster: Ugarit-Verlag, 54–97.